

PICTOGRAMMEN ONTRAFELD EN MAAK ZE ZELF!

Colofon

Dit lesmateriaal is vervaardigd door Veerle Nauta in opdracht van School & Cultuur Veenendaal. Dit lesmateriaal is speciaal vervaardigd voor het project 'Pictogrammen ontrafeld en maak ze zelf!' voor leerlingen van groep 5/6 van primair onderwijs in Veenendaal.

Ontwerp: Grafische Kamer, Veenendaal

Grafische Kamer © 2020

Dit materiaal is bedoeld voor gebruik binnen uw school en mag niet vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden voor gebruik daarbuiten zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Grafische Kamer kan niet aansprakelijk worden gesteld voor onjuiste en/of onvolledige informatie in dit werkboek.

Contact

Voor vragen en/of opmerkingen over dit lesprogramma neem contact op via:
info@grafischekamer.nl

Inhoudsopgave

- 3 Voorwoord
- 4 Inleiding
- 7 **Les 1** Wat zeggen pictogrammen?
- 8 **Les 2** Verzamelde pictogrammen quiz
- 11 **Les 3** Ontwerp een nieuw pictogram
- 20 Over de maker van dit lespakket

Voorwoord

Aanleiding

Door digitalisering en technologie verandert de maatschappij continu. We kunnen nu nog niet voorspellen welke beroepen er zijn als je kind later volwassen is. Daarom krijgt het onderwijs steeds meer oog voor de 21^e eeuwse vaardigheden. Dit zijn de vaardigheden die kinderen van nu moeten opdoen om zich later te kunnen redden in de beroepen van de toekomst. Dit lesprogramma richt zich op ontwerpend leren.

Doelgroep project

Leerlingen van groep 5/6 van primair onderwijs.

Doelstelling project

Leerlingen op een onderzoekende en creatieve manier leren communiceren met beeldtaal. Daarnaast leren zij ontwerptechnieken.

Aansluiting bij kerndoelen PO

De kerndoelen 54, 55 en 56 van het primair onderwijs worden d.m.v. dit project behaald:

54: De leerlingen leren beelden en taal te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

55: De leerlingen leren om eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor ontwikkelingen gericht op de toekomst.

Inhoud

In dit lespakket vindt u als docent stapsgewijs de middelen die de leerling nodig heeft om op een verbeeldende en creatieve manier kennis te maken met beeldtaal.

Samenwerking

In dit project leidt een enthousiaste samenwerking tussen de docent en Veerle Nauta tot een optimaal resultaat.

Evaluatie

Om verbeteringen aan te te kunnen brengen, daar waar nodig, is het zeer waardevol om na afloop van dit project uw ervaringen met ons te delen. Dit kunt u doen door een mail te sturen naar info@grafischekamer.nl

Inleiding

Wat zijn pictogrammen, wat willen pictogrammen ons vertellen, wat bepaalt hun kleur en vorm, en in welke situaties?

Dit lesprogramma is een manier voor leerlingen om van het bestaan en toepassing van pictogrammen bewust te worden.

In hun eigen omgeving gaan leerlingen op zoek naar pictogrammen. Ze onderzoeken wat het doel is van deze pictogrammen door de pictogrammen in kleur en vorm te ontleden en de betekenis te formuleren. In quiz-vorm op school.

Vervolgens denken leerlingen zelf na over een pictogram met een eigen doel en randvoorwaarden/uitgangspunten. Daarna ontwerpen zij vanuit dit doel een nieuw, nog niet bestaand pictogram. Hierbij passen zij toe wat ze in de eerste lessen hebben geleerd.

Les 1

Wat zeggen pictogrammen?

Doel: De leerlingen actief betrekken bij / vertrouwd maken met pictogrammen.

Activiteit:

- pdf-presentatie 'Wat zeggen pictogrammen?'

Duur: 50 minuten inclusief bespreking

Nodig: Internet > Klokhuis aflevering over pictogrammen

Locatie: Op school

Opdracht voor thuis: in voorbereiding op Les 2

Verzamel pictogrammen en breng deze mee naar school

Les wordt gegeven door: eigen leerkracht

Stap 2: pdf-presentatie 'Wat zeggen pictogrammen?' (Totaal 27 pagina's)

WAT ZEGGEN PICTOGRAMMEN?

ONDERDEEL VAN LESPROGRAMMA:
PICTOGRAMMEN ONTRAFELD EN MAAK ZE ZELF!

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

Verschillende doelen van pictogrammen

Bijvoorbeeld:

- 1 - In het verkeer zie je veel borden om de route aan te geven en aanwijzingen.
- 2 - Heb jij wel eens alle waarschuwingknopjes in de auto bekeken?
- 3 - Ook op verpakkingen en in gebouwen zie je allerlei pictogrammen.

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

ROUTE & VERKEER

Welke vorm betekent wat? Vormen zijn ook belangrijk bij routeborden:

Verbod	Gevaar of Voorrang	Aanwijzing
Gebod	Voorrang	

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

ROUTE & VERKEER

Wat zeggen deze pictogrammen?

Voor schepen

Gebod/ Voorrang									
Verbod									
Aanwijzing									

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

Waarschuwinglampjes

Welke kleur betekent wat?

In auto's

Waarschuwingkleuren:	Betekenis
Rood	Alarm (direct actie te ondernemen)
Geel	Storing (zo snel mogelijk te verhelpen)
Geel	Bepaalde functie actief
Groen	Bepaalde aanwijzingen/functie actief

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

VEILIGHEID

Kleur + vorm = duidelijk

Voorbeelden van veiligheidsborden zijn:

- veiligheids pictogrammen:** groen en rechthoekig:
- gebodsborden:** blauw en rond:
- verbodsborden:** rood en rond:
- waarschuwing pictogrammen:** geel en driehoekig:
- gevaarlijke-stoffen pictogrammen:** rood en rechthoekig:

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

Waarschuwingpictogrammen

VEILIGHEID

Met een waarschuwingpictogram kun je waarschuwen voor gevaarlijke situaties.

Waarvoor willen deze pictogrammen je waarschuwen?

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

Meer weten over pictogrammen?

Dit filmpje laat goed zien hoe je beelden zoals dieren en treinen op een heldere manier als pictogram maakt.

<https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzending/4374/Pictogrammen>

Les 1 | Wat zeggen pictogrammen?

Les 2

Verzamelde pictogrammen quiz

Doel: De leerlingen leren beeldtaal te begrijpen en te analyseren.

Activiteit:

Stap 1: Verzamel allerlei pictogrammen en zoek de betekenis op

Stap 2: Maak een selectie van drie pictogrammen

Stap 3: Om beurten mogen klasgenoten de betekenis raden

50 minuten

Nodig: De al verzamelde pictogrammen van thuis

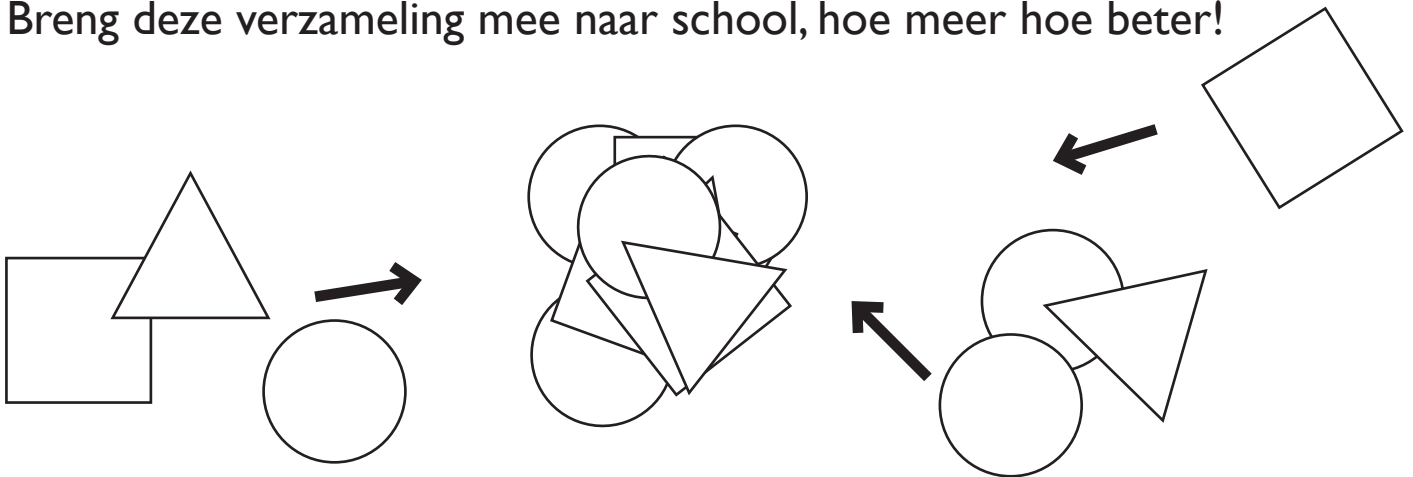
Locatie: Op school

Les wordt gegeven door: eigen leerkracht

Stap 1:

Verzamel thuis allerlei pictogrammen die je tegenkomt en knip de plaatjes uit. Of zoek op internet plaatjes van pictogrammen die je wel eens hebt gezien waarvan je niet precies weet wat het betekent. Zoek de betekenis op. Maak hier printjes ervan.

Breng deze verzameling mee naar school, hoe meer hoe beter!

Stap 2: Maak een selectie van de pictogrammen, die jij het mooist, gek, of juist heel raar vond, of eerst totaal niet begreep.

Stap 3: Om beurten mogen klasgenoten de betekenis raden!
Degene die het raadt mag de beurt doorgeven.

Quiz!

Les 3

Ontwerp een nieuw pictogram (in tweetallen)

Doel: De leerlingen leren op creatieve manier beeldtaal te gebruiken om er mee doelmatig te communiceren. De leerlingen leren om eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Activiteit:

- Ontwerp een nieuw pictogram

Nodig:

- Chromebooks (per tweetal) > digitale variant
(*optie voor digitaal leren tekenen*)
- A3 vellen wit + veel diverse kleuren > papieren variant
- Krijt/stiften/potloden > varieer hiermee

Wordt verzorgd: - Voorbeelden van pictogrammen ter inspiratie

Locatie: Op school

Les wordt gegeven door: Veerle Nauta

Stap 1: Maak tweetallen in de klas.

Denk na over een nieuw pictogram.

Schrijf hierbij de volgende belangrijke vragen op, en beantwoord deze vragen:

Wie?	Voor wie is dit pictogram bedoeld?
Wat?	Wat wil je duidelijk maken (communiceren)?
Waarom?	Waarom wil je deze boodschap overbrengen?
Hoe?	Hoe maak je dit duidelijk zonder tekst?
Wanneer?	Wanneer gebruik je het pictogram?
Waar?	Waar gebruik je het pictogram?

Stap 2: Bepaal samen de kleuren, vorm en afbeelding. Maak hier verschillende ontwerp-schetsen voor. Bespreek samen welk van de ontwerpen het meest duidelijk is en werk dit ontwerp verder uit.

Stap 3: Presenteer en evalueer klassikaal de resultaten van de ontworpen pictogrammen.

Over de maker van dit lespakket

Veerle Nauta is ontwerper/
illustrator en ondernemer met
een grafisch ontwerp bureau
Grafische Kamer waarbij ze
vanuit brede ontwerpervaring
bewegwijzering-/signingprojecten
en identiteiten ontwikkelt
voor bedrijven. Daarnaast is zij
initiatiefnemer van Zelfkleuren.nl
waarbij ze jong en oud enthousiast
maakt voor tekenen & kleuren op
een vernieuwende manier.

www.grafischekamer.nl
www.zelfkleuren.nl

Veenendaal